

MONITORUL SĂNĂTĂȚII

**Impozitarea produselor de tutun -
îmbunătățirea sănătății publice:
Recomandări pentru majorarea accizelor
în Moldova, în contextul specificului regional -
Ucraina - minimizarea riscurilor de comerț ilicit
și contrabandă în Moldova.**

Chișinău, Septembrie, 2021

Acest material apare în cadrul proiectului "Monitorul Sănătății pentru o bună guvernare în RM" implementat de Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS) cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova/Departamentul Sănătate Publică. Centrul PAS aduce mulțumiri dlui Pavlo Iavorskyi de la Kyiv School of Economics pentru realizarea acestui material. Informațiile prezentate nu sunt împărtășite neapărat de Fundația Soros-Moldova.

Impozitarea produselor de tutun - îmbunătățirea sănătății publice: Recomandări pentru majorarea accizelor în Moldova, în contextul specificului regional -Ucraina - minimizarea riscurilor de comerț ilicit și contrabandă în Moldova.

Chișinău; Septembrie, 2021

S U M A R

Introducere.....	5
Capitolul 1. Sistemele de impozitare a tutunului în Moldova și Ucraina.....	6
Definirea obiectului impozitării.....	6
Structura taxelor pe tutun.....	6
Figura 1. Schema generală a principiului de impozitare a tutunului în Ucraina și Moldova.....	8
Prezentarea comparată a ratelor de impozitare aplicabile produselor din tutun.....	8
Tabelul 1. Taxele de impozitare aplicate produselor de tutun în Ucraina și în Moldova.....	10
Tabelul 2. Taxele vamale aplicate pentru tutun și produsele din tutun în Ucraina și Moldova.....	13
Capitolul 2. Prețurile la produsele din tutun în Moldova și în Ucraina.....	14
Tabelul 3. Prețurile comparate la produsele din tutun în Moldova și Ucraina, septembrie 2021...	15
Capitolul 3. Potențialul de creștere a accizelor în Moldova.....	16
Structura presiunii fiscale asupra produselor din tutun.....	16
Figura 2. Structura prețurilor la țigarete în Moldova și în Ucraina.....	17
Figura 3. Structura prețurilor la PTÎ în Moldova și Ucraina, 2021.....	19
Figura 3. Structura prețurilor pentru țigările de foi (cigarillos) în Moldova și Ucraina, 2021.....	19
Tabelul 4. Calcule estimative pentru modificarea prețului la produsele de tutun conform proiectelor curente de majorare a accizelor la tutun.....	20
Rezultatul unei revizuirii în creștere a ratelor accizelor pentru țigarete și PTÎ în Moldova în 2022 (Tabelul 5):.....	21
Tabelul 5: Predicții estimative asupra prețurilor la produsele din tutun conform proiectelor curente de creștere a accizelor la tutun.....	22
A N E X E.....	23
Anexa A.....	23
Tabelul A1. Principii de impozitare a articolelor de tutungerie în Ucraina și în Moldova.....	23
Anexa B.....	25
Tabelul B1. Structurarea prețurilor la produsele din tutun în Ucraina și în Moldova, EURO, 2021	25
Anexa C. Comerțul ilicit cu produse din tutun în Ucraina.....	26
Figura C1. Ponderea comerțului ilicit pe piața tutunului din Ucraina.....	26

ABREVIRI

AAV - Acciza ad valorem

ACA - Acciza pentru comerțul cu amănuntul

AS - Acciza specifică

AT - Acciza totală

CNIP – Componenta neimpozabilă a prețului (prețul minus toate taxele)

OAM – Obligația de accizare minimă

PMVA - Prețul maxim de vânzare cu amănuntul

PTÎ - Produse din tutun încălzit (produse din tutun care nu arde)

TV - Taxe vamale

TVA- Taxa pe valoarea adăugată

Introducere

Majorarea accizelor la produsele din tutun se consideră printre cele mai eficiente instrumente de control al consumului de tutun. Studiile efectuate în diferite țări au demonstrat în mod convingător că majorarea accizelor are ca rezultat prețuri mai mari pentru produsele din tutun, mai puțini fumători și un volum de consum mai mic. De asemenea, un efect suplimentar, benefic pentru autoritățile statului responsabile de completarea bugetului, este creșterea veniturilor fiscale.

Articolul 6 din Convenția Cadru a OMS privind Controlul Tutunului¹ stabilește că măsurile legate de preț și taxe reprezintă o modalitate eficientă și importantă de reducere a consumului de tutun de către diverse segmente de populație, în special de persoanele tinere. Fără a prejudicia dreptul suprem al Părților Convenției de a elabora și stabili propriile politici de impozitare, fiecare Parte a Convenției trebuie să ia în considerare obiectivele privitoare la sănătatea națională în legătură cu controlul tutunului și să adopte sau să mențină, după caz, politici fiscale și, atunci când este cazul, a unor politici de preț, asupra produselor ce conțin tutun, cu scopul de a contribui la atingerea obiectivelor de sănătate privitoare la reducerea consumului de tutun.

Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană (UE) și Republica Moldova² prevede un angajament de armonizare a legislației moldovenești în domeniul impozitării tutunului. Anexa VI la capitolul 8 Impozitare prevede că Republica Moldova se angajează ca în termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a tratatului să implementeze în sfera sa legislativă Directiva Consiliului European 2011/64/UE. Directiva trasează o serie de exigențe cu referire la structura și rata minimă a accizei pentru produsele din tutun: acciza trebuie să includă componenta ad valorem și componenta specifică (în sumă absolută pe o unitate de produs), iar rata minimă către anul 2025 nu trebuie să fie sub 90 de euro pentru 1000 de unități de produs. Pe de altă parte, creșterea "taxelor pe viciu" poate genera dezvoltarea pieței ilicite, care operează în principal cu produse contrafăcute și de contrabandă. Pentru a minimiza riscurile de stimulare a creșterii contrabandei în Moldova, articolul 55 din Acord prevede că implementarea normelor europene va ține cont de specificul regional legat de nivelul accizelor la produsele din tutun.

Această notă analitică se referă la contextul regional care poate influența politica fiscală a Moldovei, comparând Moldova cu Ucraina, care s-a angajat, de asemenea, să pună în aplicare Directiva 2011/64/UE.

Nota analitică include 3 compartimente. Capitolul 1 oferă o prezentare generală a principiilor de impozitare și a principiilor de impozitare din ambele țări. Capitolul 2 compară nivelul prețurilor la produsele de tutun din Ucraina și Moldova. Ultimul capitol face o previziune estimativă pentru evoluția prețurilor la produsele din tutun și produsele conexe în Ucraina și trasează nivelul acceptabil al accizelor la produsele din tutun și produsele conexe în Moldova pentru anul 2022.

---

¹ WHO Framework Convention on Tobacco Control, <https://fctc.who.int/publications/i/item/9241591013>, accesat 25 septembrie 2021

² Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and the Republic of Moldova. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014A0830\(01\)-20180824&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014A0830(01)-20180824&from=EN)

Capitolul 1. Sistemele de impozitare a tutunului în Moldova și Ucraina.

Principiile care se aplică la impozitarea tutunului în Ucraina și Moldova sunt prestabilite în codurile fiscale ale acestor state^{3, 4}. Aceste documente oferă definiții ale obiectului impozitării, stabilesc sistemul de accize aplicate și nivelul taxelor de impozitare, precum și metoda de calcul a acestora.

Definirea obiectului impozitării.

În scopuri fiscale, Codul fiscal al Ucrainei (articolul 14.1.252) definește **Produsele din tutun** ca fiind: țigări cu sau fără filtru, țigări, trabucuri, țigări de foi (cigarillos), precum și tutun de pipă, de prizat, tutun de supt, tutun de mestecat, tutun fărâmițat și alte produse din tutun sau substituenți ai acestora, utilizați pentru fumat, mirosit, supt sau mestecat. În afară de produsele din tutun enumerate, se aplică accize și pe tutunul brut și pe substituenții săi industriali, precum și pe lichidele utilizate pentru țigaretile electronice.

Codul fiscal al Republicii Moldova (articolul 119) include în noțiunea de **Tutun prelucrat** toate genurile de tutun sub formă de țigarete cu filtru și fără filtru, rezerve din tutun pentru dispozitivele de încălzire a tutunului, trabucuri și țigări de foi, precum și alte tipuri de tutun pentru fumat, inclusiv tutunul tăiat fin destinat rulării în țigarete. De menționat că Republica Moldova nu aplică accize pentru lichidele utilizate pentru țigaretile electronice, astfel ratând politici fiscale care ar îmbunătăți sănătatea publică și acumula mai mulți bani la buget.

Structura taxelor pe tutun.

În ambele țări, accizele la produsele din tutun, în conformitate cu Directiva 2011/64/UE, se constituie din două componente (articolul 122 din Codul fiscal moldovenesc; articolul 215.2.2 din Codul fiscal ucrainean).

- **Acciza specifică (AS).** AS se percepe în valoare absolută pe unitate de marfă sau, altfel spus, într-o sumă absolută de hrivne ucrainene sau lei moldovenești pentru o unitate (bucată) de produs tabagic. Pentru anumite tipuri de produse din tutun AS se aplică sub forma unei sume absolute pe unitate de greutate. Aceste produse includ:
  - În Ucraina - tutunul brut și deșeurile de tutun; tutunul și substituenții de tutun, fabricați industrial; tutunul "omogenizat" sau "reconstituit"; extractele și esențele de tutun.
  - În Moldova - tutunul tăiat fin destinat rulării în țigarete; tutunul pentru fumat, alte tutunuri și înlocuitori de tutun, prelucrate; tutunuri „omogenizate” sau „reconstituite”; extracte și esențe de tutun.

³ Податковий кодекс України, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> , accesat 25 septembrie 2021

⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=117668&lang=ro , accesat 25 septembrie 2021

- **Acciza ad valorem (AAV)** este calculată în procente de la valoarea mărfurilor, fără a ține cont de accize și TVA, sau de la valoarea în vamă a mărfurilor importate, luând în considerare impozitele și taxele ce urmează a fi achitate la momentul importului, fără a ține cont de accize și TVA.

Baza de calcul pentru AAV atât în Ucraina, cât și în Republica Moldova, sunt **prețurile maxime de vânzare cu amănuntul (PMVA)** - prețurile stabilite pentru produsele accizabile, inclusiv toate tipurile de taxe (impozite) (articolul 123.1 din Codul fiscal al Republicii Moldova; articolul 14.1.106 din Codul fiscal al Ucrainei).

PMVA sunt stabilite de către producătorii sau importatorii de mărfuri (produse) prin declarație. Deși însăși definiția PMVA implică stabilirea unui anumit plafon al prețurilor de vânzare cu amănuntul la care bunurile sunt vândute altor persoane pentru consumul final, există o diferență în ceea ce privește aplicarea acestuia în Ucraina și în Moldova.

- **Acciza pentru comerțul cu amănuntul (ACA).** Diferența de structură a accizelor în Ucraina și în Moldova constă în prezența, în Ucraina, a unei accize suplimentare (ACA) la produsele accizabile vândute de către comercianții cu amănuntul. Baza de acumulare a ACA este, de asemenea, PMVA, dar, spre deosebire de AAV și AS, acciza ACA nu este inclusă în PMVA.
- **Obligația de accizare minimă (OAM).** Acciza totală (AT) pentru produsele din tutun se percepe ca sumă a accizei ad valorem (AAV) și a accizei specifice (AS). În plus, pentru anumite tipuri de produse din tutun există și OAM:
  - În Ucraina - pentru țigarete cu și fără filtru, precum și pentru țigările de foi (cigarillos).
  - În Moldova - pentru țigarete cu și fără filtru.
- **Taxa pe valoarea adăugată (TVA).** În afară de accize, produsele din tutun sunt supuse, de asemenea, TVA, care se aplică tuturor bunurilor care sunt vândute consumatorilor finali. Baza pentru calcularea TVA este PMVA și în ambele țări valoarea TVA este inclusă în PMVA.
- **Taxe vamale (TV).** Pe lângă taxele naționale (TVA) și accizele pe tutun, se pot aplica taxe vamale pentru produsele din tutun.

Figura 1 rezumă schematic structura costului unitar al produselor din tutun în Ucraina și Moldova. Primordială este ACA prezentă în Ucraina - în timp ce în Moldova prețul unitar al unui produs din tutun este egal cu PMVA, în Ucraina prețul unitar al unui produs din tutun este egal cu suma dintre PMVA și ACA. În consecință, PMVA include AT și TVA. Diferența dintre PMVA, TVA și AT reprezintă costul de producție, precum și marjele de profit ale

producătorilor, angrosiștilor și comercianților cu amănuntul. AT, la rândul său, este egală cu cea mai mare valoare a doi indicatori - OAM sau suma dintre AAV și AS.

Figura 1. Schema generală a principiului de impozitare a tutunului în Ucraina și Moldova.

(a) Moldova.

Prețul = PMVA (prețul maxim de vânzare cu amănuntul)

Prețul = PMVA (prețul maxim de vânzare cu amănuntul)			
	TV (taxele vamale)	AT (acciza totală)	TVA (taxa pe valoarea adăugată)

(b) Ucraina.

Prețul

PMVA (prețul maxim de vânzare cu amănuntul)				
	TV (taxele vamale)	AT (acciza totală)	TVA (taxa pe valoarea adăugată)	ACA (acciza pentru comerțul cu amănuntul)

Prezentarea comparată a ratelor de impozitare aplicabile produselor din tutun.

În Ucraina la toate produsele tabagice esențiale accizele sunt mai mari decât în Moldova. În tabelul 1 se compară ratele de impozitare care se aplică produselor din tutun – în EURO la cursul de schimb actual (septembrie 2021) al UAH și MDL (datele în monede naționale sunt prezentate în tabelul A1, anexa A):

- **Acciza pentru comerțul cu amănuntul (ACA) a produselor din tutun în Ucraina este de 5%.** În Moldova nu există o astfel de acciză.
- **Cotele TVA în Ucraina și Moldova sunt aceleași și constituie 20%.**
- **Accizele pentru țigări de foi (cigarillos) aplicate în Ucraina sunt peste cele aplicate în Moldova.** În Ucraina se aplică accize ce includ componenta specifică (AS) și cea ad valorem (AAV) taxate cu 34,22 EURO per 1000 de bucăți și, respectiv, 12%. Există, de asemenea, o acciză minimă de 45,78 EURO pentru 1000 de bucăți. În 2022, rata componentei specifice (AS) va crește la 41,07 EURO pentru 1000 de bucăți, iar acciza minimă (OAM) va ajunge la 54,9 EURO pentru 1000 de bucăți. În Moldova pentru aceste produse se aplică doar accizele ad valorem (AAV) de 41%.
- **Accizele la țigarete în Ucraina sunt acum mai mari și, conform planului de șapte ani pentru majorarea anuală a accizelor, vor fi și mai mari în 2022.** Ambele țări aplică aceleași cote pentru țigaretele cu și fără filtru. În 2021, în Ucraina, acciza specifică (AS) curentă este de 34,22 EURO pe 1000 de bucăți (va atinge 41,07 EURO pe 1000 de bucăți în 2022), iar taxa ad valorem (AAV) este de 12%. În Moldova, taxele respective sunt de 29,68 EURO pentru 1000 de bucăți (vor fi de 34,18 EURO pentru 1000 de bucăți 2022) și 13%.

Acciza minimă (OAM) în Ucraina este acum cu 14,8% mai mare decât în Moldova (45,78 EURO și, respectiv, 39,87 EURO pentru 1000 de bucăți). În cazul în care se aplică planul de șapte ani pentru majorarea anuală a accizelor, obligațiile minime în materie de accize (OAM) ar crește la 54,94 EURO și, respectiv, 45,84 EURO pentru 1000 de bucăți, ceea ce ar crește diferența dintre cele două rate cu 5 puncte procentuale, adică până la 19,8%.

- **Accizele la PTÎ în Ucraina sunt acum mai mari și, conform planului de șapte ani pentru majorarea anuală a accizelor, vor fi și mai mari în 2022.** Acciza specifică (AS) pentru PTÎ în Ucraina este egalizată cu acciza minimă pentru țigarete la 45,78 EURO pentru 1000 de bucăți (în 2022 va fi de 54,94 EURO pentru 1000 de bucăți). În Moldova, ratele pentru PTÎ și țigarete sunt, de asemenea, egalizate - 39,87 EURO pentru 1000 de bucăți în 2021 și 45,87 EURO pentru 1000 de bucăți în 2022.
- **În Ucraina acciza pentru lichidele folosite la țigările electronice ce conțin tutun este de 94,31 EURO pentru un litru.** În Moldova nu există o astfel de acciză.

Pe lângă taxele naționale și accizele la tutun, și taxele vamale contribuie la formarea prețurilor la produsele din tutun importate. În Ucraina țigările de foi (cigarillos) și PTÎ sunt în cea mai mare parte sau în totalitate importate, în Moldova se importă majoritar țigarele (ale căror importuri din Ucraina în 6 luni ale anului 2021 s-au ridicat la 10,5 milioane USD sau 770 milioane de bucăți), țigările de foi (cigarillos) și PTÎ (tabelul 2).

- TV pentru țigarete în Moldova este de 3 euro pentru 1000 de bucăți.
- TV pentru țigările de foi (cigarillos) în Moldova este de 3 euro pentru 1000 de bucăți, iar în Ucraina - de 10%.
- TV pentru PTÎ în Moldova constituie 15%, iar în Ucraina - de 1,8 euro per 1000 de bucăți.

Tabelul 1. Taxele de impozitare aplicate produselor de tutun în Ucraina și în Moldova.

Impozitul	Produsul din tutun / Produsul conex		Unități de măsură		Taxa de acciz			
	Ucraina	Moldova	Ucraina	Moldova	Ucraina		Moldova	
					2021	2022	2021	2022
Acciza pentru comerțul cu amănuntul (ACA)	Toate	Absentă	%	Absent	5	5	Absent	Absent
Taxa pe valoarea adăugată (TVA)	Toate	Toate	%	%	20	20	20	20
Acciza specifică (AS)								
	Tutun brut și Deșeuri (cod 2401)	Absent	Euro/ kg	Absent	43,00	51,60	Absent	Absent
	Trabucuri, inclusiv trabucuri tăiate, care conțin tutun (cod 2402100010)	Absent	Euro/kg	Absent	43,00	51,60	Absent	Absent
	Țigări din foi (cigarillos), inclusiv cigarillos cu capete tăiate, care conțin tutun (cod 2402100090)	Absent	Euro/1000 bucăți	Absent	34,22	41,07	Absent	Absent
	Țigarete fără filtru (cod 2402209010)	Țigarete care conțin tutun fără filtru: ovale, cu lungimea de până la 70 mm, cu muștiuc, altele (cod 240220)	Euro pentru 1000 bucăți	Euro pentru 1000 bucăți	34,22	41,07	29,68	34,18
	Țigarete cu filtru (cod 2402209020)	Țigarete cu filtru care conțin tutun (cod 240220)	Euro pentru 1000 bucăți	Euro pentru 1000 bucăți	34,22	41,07	29,68	34,18

	Tutun și substituenți de tutun, altele, tutun procesat; tutun "omogenizat" sau "reconstituit"; extracte și esențe de tutun (cod 2403, cod 2403 99 90 10)	Tutun pentru fumat, alte tutunuri fabricate și substituenți tabagici industriali ; tutun "omogenizat" sau "reconstituit"; extracte și esențe de tutun (cod 2403, cod 240319 și 240399900)	Euro/kg	Euro/kg	43,00	51,60	7,54	7,92
		Tutun tăiat fin destinat rulării în țigarete (cod 240319)		Euro/kg			60,23	63,24
	Produse din tutun încălzit (produse din tutun care nu arde) (PTÎ) (cod 2403999010)	Rezerve din tutun pentru dispozitive de încălzire a tutunului (cod 240399900)	Euro/1000 bucăți	Euro/1000 bucăți	45,78	54,94	39,87	45,84
	Lichide pentru țigarele electronice (cod 3824909720)	Absent	Euro/Litru	Absent	94,31	94,31	Absent	Absent

Accizele ad valorem (AAV)

	Țigarete fără filtru (cod 2402209010)	Țigarete care conțin tutun fără filtru: ovale, cu lungimea de până la 70 mm, cu muștiuc, altele (cod 240220)	%	%	12	12	13	13
	Țigarete cu filtru (cod 2402209020)	Țigarete cu filtru care conțin tutun (cod 240220)	%	%	12	12	13	13
	Țigări de foi (cigarillos), inclusiv cigarillos cu capete tăiate, care conțin tutun (cod 2402100090)	Țrabucuri, trabucuri cu capete tăiate și cigarillos, care conțin tutun (cod 240210000)	%	%	12	12	41	41
	Absent	Țrabucuri, trabucuri cu capete tăiate și cigarillos, care conțin tutun (cod 240210000)	Absent	%	Absent	Absent	41	41
	Absent	Alte trabucuri, cigarillos și țigarete, care conțin înlocuitori de tutun (cod 240290000)	Absent	%	Absent	Absent	41	41

Obligația de accizare minimă (OAM)								
	Țigarete fără filtru (cod 2402209010)	Țigarete care conțin tutun, fără filtru: ovale, cu o lungime de până la 70 mm, cu muștiuc, altele (cod 240220)	Euro/1000 bucăți	Euro/1000 bucăți	45,78	54,94	39,87	45,84
	Țigarete cu filtru (2402209020)	Țigarete cu filtru care conțin tutun (cod 240220)	Euro/1000 bucăți	Euro/1000 bucăți	45,78	54,94	39,87	45,84
	Țigări de foi (cigarillos), inclusiv cele cu capete tăiate, care conțin tutun (cod 2402100090)	Absent	Euro/1000 bucăți	Absent	45,78, dar nu mai puțin de 43/kg	54,94, dar nu mai puțin de 51,6 /kg	Absent	Absent

Sursa: Codul fiscal al Ucrainei, Codul fiscal al Moldovei.

Tabelul 2. Taxele vamale aplicate pentru tutun și produsele din tutun în Ucraina și Moldova.

Produsul din tutun / Produsul conex		Unitate de măsură		Taxa vamală	
Ucraina	Moldova	Ucraina	Moldova	Ucraina	Moldova
Tutun brut și deșeuri de tutun (cod 2401)	Tutun brut și deșeuri de tutun (cod 2401)	%	%	1	5
Trabucuri, inclusiv trabucuri cu capetele tăiate, care conțin tutun (cod 2402100010)	Trabucuri, trabucuri cu capetele tăiate și țigări de foi (cigarillos) care conțin tutun (cod 240210000)	%	Euro/ 1000 bucăți	10	3
Cigarillos, inclusiv cigarillos cu capetele tăiate, care conțin tutun (cod 2402100090)		%		10	
Țigarete fără filtru (cod 2402209010)	Țigarete cu filtru care conțin tutun (cod 240220)	Euro/1000 bucăți	Euro/1000 bucăți	1,5	3
Țigarete cu filtru (cod 2402209020)		Euro/ 1000 bucăți		1,5	
Tutun și substituenți de tutun, altele, prelucrate industrial; tutun "omogenizat" sau "reconstituit"; extracte și esențe de tutun (cod 2403, cod 2403 99 90 10)	Tutun pentru fumat, alte tutunuri și substituenți industriali ai tutunului; tutun "omogenizat" sau "reconstituit"; extracte și esențe de tutun (cod 2403, cod 240319 și 240399900)	%	%	20	15
Produse din tutun încălzit (produse din tutun care nu arde) (PTÎ) (cod 2403999010)	Rezerve din tutun pentru dispozitive de încălzire a tutunului (240399900)	Euro/1 kg	%	1,8	15
Lichide pentru țigaretile electronice (cod 3824909720)	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent

Sursa: Legislația Ucrainei și a Moldovei cu referire la taxele vamale.

Capitolul 2. Prețurile la produsele din tutun în Moldova și în Ucraina.

Pentru a compara prețurile produselor din tutun în Moldova și Ucraina, au fost urmărite eșantioane de mărci concrete prezente pe ambele piețe. Astfel au fost comparate prețurile la țigarete, la PTÎ, țigările de foi (cigarillos) și lichidele pentru țigarele electronice. Tabelul 3 prezintă informații cu referire la aceste tipuri de produse din tutun.

Estimativ, **țigarele în Ucraina sunt cu 1,4-17,5% mai scumpe decât în Moldova**. Potrivit Serviciului de Stat de Statistică al Ucrainei, din iulie 2021, prețul mediu pentru țigările Premium este de 2 euro, iar pentru cele de clasa medium - de 1,8 euro. Aceste cifre reflectă datele de monitorizare a 14 mărci populare de țigări. În septembrie 2021, doar 2 mărci din 14 erau mai scumpe în Moldova decât în Ucraina. Aceste două mărci sunt Sobranie Blue și Parliament Aqua Blue, care aparțin segmentului Premium, cu un preț de 2,31-2,28 euro în Ucraina și 2,36-2,46 euro în Moldova. Diferența de preț este de 2,3 și, respectiv, 8%.

Astfel, 12 din 14 mărci de țigări sunt mai scumpe în Ucraina. Acest model este valabil atât pentru mărcile Premium, cum ar fi Marlboro Red (2,18 EURO în Ucraina și 1,98 EURO în Moldova) și Marlboro Gold (2,15 EURO în Ucraina și 1,98 EURO în Moldova), cât și pentru segmentul mediu și economic - L&M Loft Blue (1,9 EURO în Ucraina și 1,69 EURO în Moldova) și Прима люкс RED (1,61 EURO în Ucraina și 1,45 EURO în Moldova).

În general, nu se poate distinge nicio corelație sau o legitate fermă pentru costul unui pachet de țigări în Ucraina sau în Moldova și nici la diferența de prețuri din aceste țări. Cea mai mare diferență se observă pentru Rothmans Blue (1,93 EURO în Ucraina și 1,59 EURO în Moldova) și Camel Filters (2,1 EURO în Ucraina și 1,79 EURO în Moldova), iar cea mai mică – pentru Rothmans Royals Blue (1,61 EURO în Ucraina și 1,59 EURO în Moldova) și Rothmans Royals Demi Silver (1,68 EURO în Ucraina și 1,78 EURO în Moldova).

Estimările conchid că și **PTÎ în Ucraina sunt cu 8,1-12,6% mai scumpe decât în Moldova**. Două clase de HEETS - HEETS standard și HEETS Dimensions premium - au fost folosite pentru a compara prețurile la rezerve din tutun pentru dispozitive de încălzire a tutunului. Prețurile la HEETS din cadrul segmentului au fost standardizate și în Moldova, și în Ucraina. La situația din septembrie 2021, pachetele de HEETS și HEETS Dimensions în Ucraina costă 2,15 și, respectiv, 2,31 EURO, iar în Moldova 1,88 și, respectiv, 2,12 EURO.

Se estimează că **țigările de foi (cigarillos) sunt cu 24-68% mai scumpe în Ucraina decât în Moldova**. Pentru a compara prețurile la cigarillos s-a operat pe trei mărci populare din diferite categorii de preț: Clubmaster Mini Brown (10,12 EURO în Ucraina și 7,71 EURO în Moldova), Handlungold Blond (4,11 EURO în Ucraina și 1,93 EURO în Moldova) și Light Seniorita Vanilla (7,59 EURO în Ucraina și 2,41 EURO în Moldova).

Tabelul 3. Prețurile comparate la produsele din tutun în Moldova și Ucraina, septembrie 2021.

Produsul din tutun / Produsul conex	Mărci	Prețul în valuta națională		Preț, EURO		Diferența
		Ucraina	Moldova	Ucraina	Moldova	
Țigarete	Sobranie Blue	73	49	2,31	2,36	2,3%
	Parliament Aqua Blue	72	51	2,28	2,46	8,0%
	Marlboro Red	69	41	2,18	1,98	-9,4%
	Marlboro Gold	68	41	2,15	1,98	-8,1%
	Camel Filters	66	37	2,10	1,78	-15,2%
	Davidoff Classic	66	40	2,09	1,93	-7,6%
	Rothmans Blue	61	33	1,93	1,59	-17,5%
	Winston XS Blue	62	36	1,98	1,73	-12,2%
	L&M Loft Blue	60	35	1,90	1,69	-11,1%
	LD Amber Line	54	33	1,71	1,59	-6,8%
	Davidoff Reach	55	33	1,74	1,59	-8,6%
	Rothmans Royals Demi Silver	53	33	1,68	1,59	-5,1%
	Прима люкс RED	51	30	1,61	1,45	-10,3%
Rothmans Royals Blue	51	33	1,61	1,59	-1,4%	
PTÎ	Heets	68	39	2,15	1,88	-12,6%
	Heets Dimensions	73	44	2,31	2,12	-8,1%
Țigări de foi (cigarillos)	Clubmaster Mini Brown	320	160	10,12	7,71	-23,8%
	Handelsgold Blond	130	40	4,11	1,93	-53,1%
	Light Senorita Vanilla	240	50	7,59	2,41	-68,2%
Lichidele pentru țigarele electronice	Frozen Yoghurt Ice Boost - Клубника + Киви	300	200	9,48	9,64	1,6%
	Fruit Shake Ice Boost - Арбуз + Клубника	330	200	10,43	9,64	-7,6%
	PRIDE TEA Herbal - Хвоя, Ягоды	250	200	7,90	9,64	21,9%

Sursa: Monitoring-ul rețelei de vânzări cu amănuntul și internet-magazinele.

În baza monitorizării efectuate nu se pot emite concluzii cu privire la existența unor diferențe persistente între prețurile la lichidele pentru țigarele electronice în Ucraina și Moldova. Pentru a compara prețurile s-au folosit trei mărci populare: Frozen Yoghurt Ice Boost (9,48 EURO în Ucraina și 9,64 EURO în Moldova), PRIDE TEA Herbal (7,9 EURO în Ucraina și 9,64 EURO în Moldova) și Fruit Shake Ice Boost (10,43 EURO în Ucraina și 9,64 EURO în Moldova). Două din cele trei mărci de lichide sunt mai ieftine în Ucraina (1,6% și 21,9%), ultimul dintre acestea este mai ieftin în Moldova (7,6%).

Capitolul 3. Potențialul de creștere a accizelor în Moldova.

Pentru a minimiza riscurile de stimulare a contrabandei în Moldova, articolul 55 din Acord de Asociere UE-RM stipulează că punerea în aplicare a normelor europene va ține cont de limitările legate de caracteristicile regionale.

România este membru UE și aplică accize mult mai mari decât Moldova și Ucraina. Astfel, pentru Moldova una dintre țările de referință din regiune este Ucraina. În decembrie 2017 Ucraina a adoptat așa-numitul "plan de 7 ani", care a majorat rata accizei specifice pentru țigarete în 2018 și a aprobat majorări anuale ale acesteia - din 2019 până în 2025. Conform acestui program, acciza ar urma să crească cu 20% anual curs de 5 ani - de la 1 ianuarie 2021 la 1 ianuarie 2025).

Din 1 ianuarie 2021 acciza minimă (OAM) la țigarete este de 34,22 EURO pe 1.000 de bucăți, iar în 2025, la cursul de schimb actual, acciza va ajunge la 95,5 EURO pentru 1000 de bucăți. Aceleași principii se vor aplica și pentru PTÎ. Aceste rate depășesc angajamentele asumate de Ucraina în cadrul Acordului de Asociere UE-Ucraina.

Astfel, în conformitate cu structura presiunii fiscale asupra produselor tabagice, se poate estima nivelul ratelor de accizare în Moldova, prin care se va putea menține diferența actuală de preț dintre Ucraina și Moldova.

Structura presiunii fiscale asupra produselor din tutun.

Figurile 2-4 ilustrează structura prețurilor la tutun în Ucraina și Moldova, imaginea de ansamblu pentru care este prezentată în figura 1a-b. Astfel prețul la produsele din tutun se constituie din acciza pentru comerțul cu amănuntul (ACA), taxa pe valoarea adăugată (TVA), acciza pe tutun (AT), taxa vamală (TV) și componenta neimpozabilă (CNIP), care reprezintă diferența dintre prețul produsului și suma tuturor taxelor (pentru un calcul detaliat a se vedea tabelul B1, anexa B).

În 2021, presiunea totală fiscală asupra țigaretelor în Ucraina a fost de 63-78% din preț, iar în Moldova a fost de 56-76% din preț (figura 2). În Ucraina, componenta neimpozabilă (CNIP) nu depășește 38% din preț pentru nici o marcă selectată, ajungând la 23% pentru cele mai ieftine mărci. Cea mai ponderală componentă a prețului în Ucraina este acciza pe tutun (AT), care reprezintă 41-57% din preț.

În Moldova, componenta neimpozabilă (CNIP) este mai mică decât în Ucraina - 29-43%, ceea ce a rezultat din taxele de acciză mai mici decât în Ucraina. În Moldova acciza pe tutun (AT) este de peste 50% doar pentru 2 mărci de țigări.

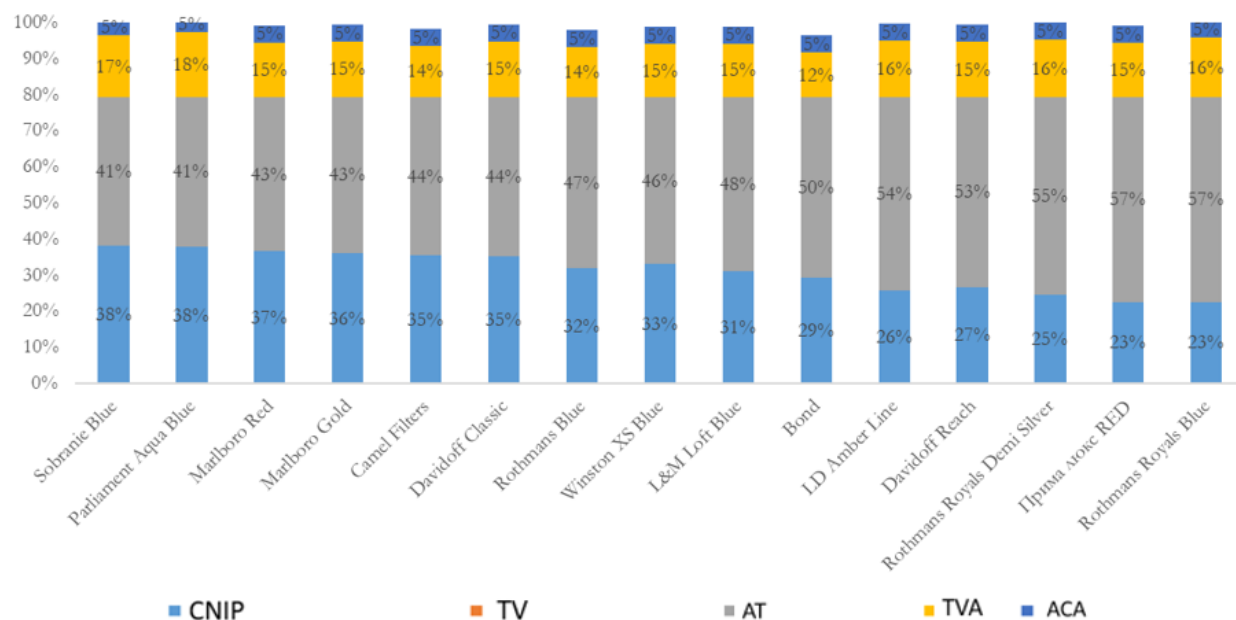
În schimb cu referire la țigările de foi (cigarillos) situația în Ucraina comparativ cu Moldova este una total diferită. **Presiunea fiscală totală în Ucraina este de 40-42%, din care**

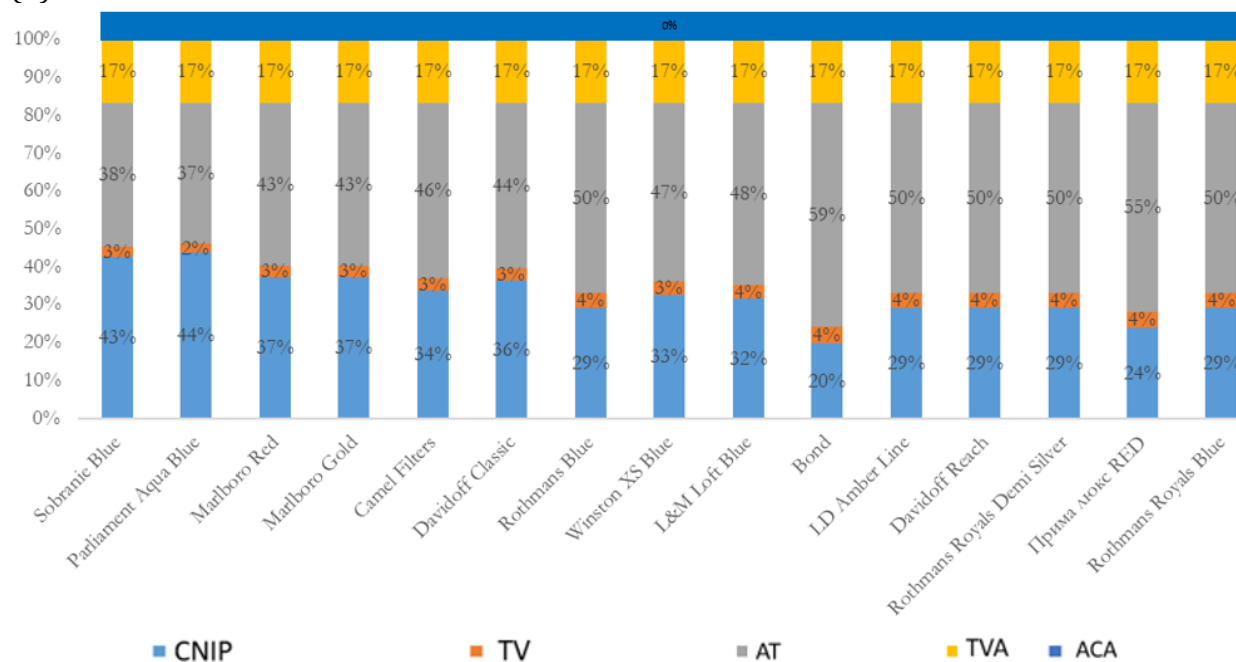
ponderea accizelor pe tutun este de 15-18%. În Moldova, presiunea fiscală totală ajunge la 74-84% din cauza accizelor mari la tutun (41%) și a taxelor vamale (16-26%).

Figura 2. Structura prețurilor la țigarete în Moldova și în Ucraina

(a) Ucraina

(b) Moldova

Sursă: Calcule proprii

Tendințe similare de presiune fiscală mai mare în Ucraina față de Moldova se disting și pentru PTÎ (figura 3). În primul caz, presiunea fiscală totală în Ucraina este de 74-78%, iar accizele la tutun sunt de 40-43%. Cifrele corespunzătoare pentru Moldova sunt de 60-64% și 38-42%.

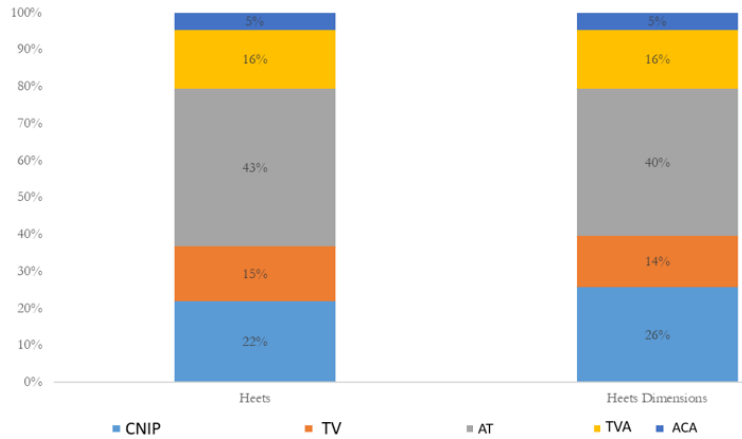
Majorarea programată a accizelor la tutun în 2022 în Ucraina și Moldova va spori per ansamblu povara fiscală asupra produselor din tutun. În Ucraina, presiunea fiscală totală va constitui 64-80% pentru țigarete (acciza pe tutun (AT) - 44-60% din preț), 77-80% pentru PTÎ (acciza pe tutun (AT) - 43-46% din preț), iar pentru țigările de foi (cigarillos) - 43-45% (acciza pe tutun (AT) - 17-19% din preț). În Moldova sarcina fiscală totală va crește precum urmează : pentru țigarete - 58-82% (acciza pe tutun (AT) - 39-61% din preț), pentru PTÎ - 77-80% (acciza pe tutun (AT) - 63-67% din preț), pentru țigări de foi (cigarillos) - 74-84% (acciza pe tutun (AT) - 41% din preț).

O și mai mare majorare a accizelor la tutun în Ucraina va crește diferența de preț a produselor din tutun în Ucraina și Moldova. Această tendință va fi sesizabilă pentru toate tipurile de produse din tutun (tabelul 4). În cazul țigaretelor diferența de preț pentru mărcile care erau mai scumpe în Moldova fie va scădea semnificativ (Parliament Aqua Blue: 2021 - 8%, 2022 - 4,4%), fie va dispărea în totalitate (Sobranie Blue: 2021 - 2,3%, 2022 - 0,8%). **Mărcile care erau mai scumpe în Ucraina vor deveni și mai scumpe în raport cu țigările vândute în Moldova. Diferența de preț va crește de la 1,4-17,5% în 2021 la 6,1-19,9% în 2022.**

În mod similar și **pentru PTÎ diferența de preț dintre Moldova și Ucraina va crește de la 8,1-12,6% în 2021 până la 10,8-15% - în 2022, iar pentru cigarillos - de la 23,8-68,2% în 2021 la 25,3-67% - în 2022.**

Figura 3. Structura prețurilor la PTÎ în Moldova și Ucraina, 2021.

(a) Ucraina

(b) Moldova

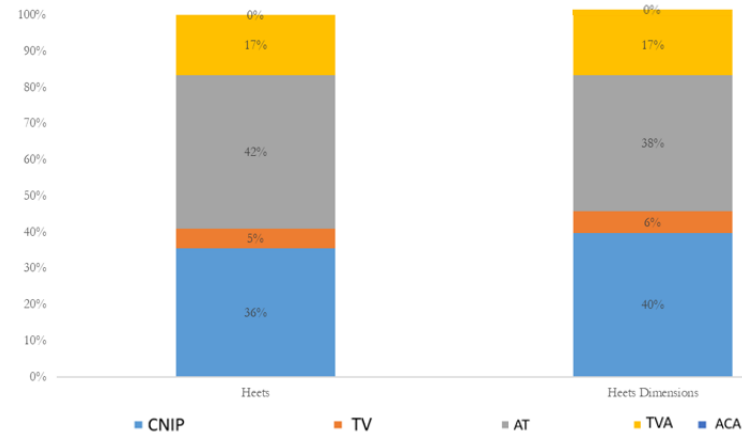
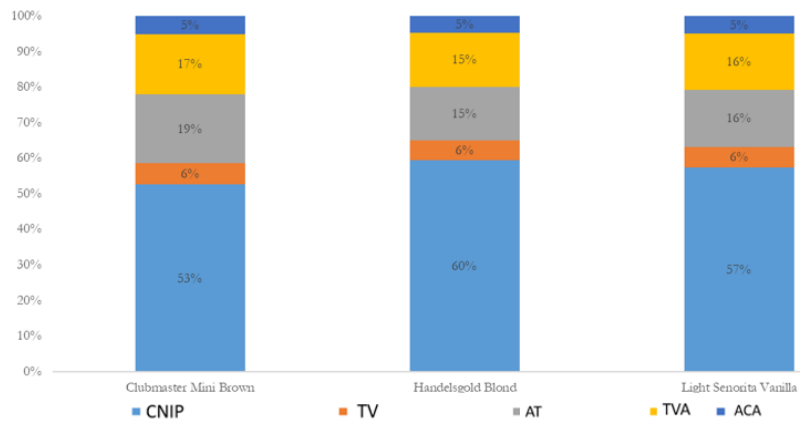
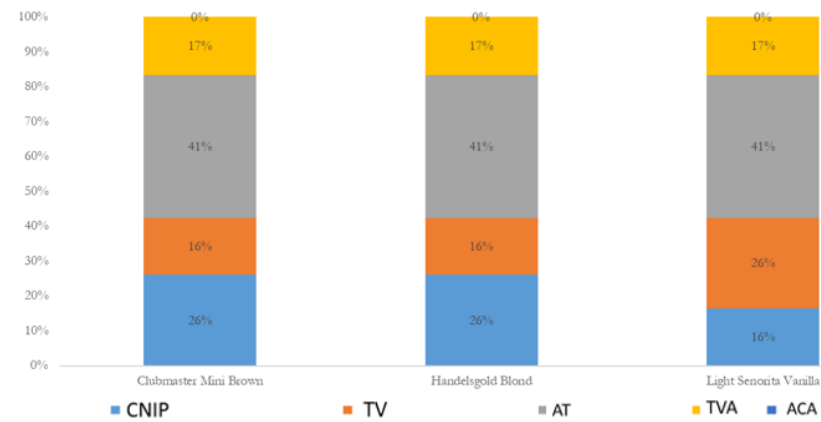

Figura 3. Structura prețurilor pentru țigările de foi (cigarillos) în Moldova și Ucraina, 2021.

(a) Ucraina

(b) Moldova

Sursă: calcule proprii.

Tabelul 4. Calcule estimative pentru modificarea prețului la produsele de tutun conform proiectelor curente de majorare a accizelor la tutun.

Produsul din tutun / produsul conex	Marca	Preț, 2021		Preț, 2022		Diferența dintre Ucraina și Moldova	
		Ucraina	Moldova	Ucraina	Moldova	2021	2022
Țigarete	Sobranie Blue	2,31	2,36	2,51	2,49	2,3%	-0,8%
	Parliament Aqua Blue	2,28	2,46	2,48	2,59	8,0%	4,4%
	Marlboro Red	2,18	1,98	2,39	2,10	-9,4%	-12,0%
	Marlboro Gold	2,15	1,98	2,36	2,10	-8,1%	-10,9%
	Camel Filters	2,10	1,78	2,32	1,91	-15,2%	-17,7%
	Davidoff Classic	2,09	1,93	2,31	2,06	-7,6%	-11,0%
	Rothmans Blue	1,93	1,59	2,16	1,73	-17,5%	-19,9%
	Winston XS Blue	1,98	1,73	2,21	1,86	-12,2%	-15,6%
	L&M Loft Blue	1,90	1,69	2,13	1,81	-11,1%	-14,7%
	LD Amber Line	1,71	1,59	1,94	1,73	-6,8%	-10,7%
	Davidoff Reach	1,74	1,59	1,97	1,73	-8,6%	-12,2%
	Rothmans Royals Demi Silver	1,68	1,59	1,91	1,73	-5,1%	-9,2%
	Прима люкс RED	1,61	1,45	1,84	1,59	-10,3%	-13,8%
	Rothmans Royals Blue	1,61	1,59	1,84	1,73	-1,4%	-6,1%
PTÎ	Heets	2,15	1,88	2,38	2,02	-12,6%	-15,0%
	Heets Dimensions	2,31	2,12	2,54	2,26	-8,1%	-10,8%
Țigări de foi (cigarillos)	Clubmaster Mini Brown	10,12	7,71	10,32	7,71	-23,8%	-25,3%
	Handelsgold Blond	4,11	1,93	4,16	1,93	-53,1%	-53,7%
	Light Seniorita Vanilla	7,59	2,41	7,69	2,41	-68,2%	-68,7%

Sursă: Calcule proprii.

O astfel de situație ar putea avea mai multe consecințe importante:

- **Politica actuală a guvernului Ucrainei și diferența dintre Ucraina și Moldova în ceea ce privește politica de impozitare a tutunului nu creează premisele pentru creșterea contrabandei cu produse din tutun din Ucraina în Moldova. În prezent, produsele din tutun din Ucraina sunt mai scumpe decât cele din Moldova și vor continua să fie mai scumpe și în anii următori.** Aceasta înseamnă că tendința opusă în comerțul ilicit cu produse din tutun - intensificarea contrabandei din Moldova către Ucraina - este mai realistă (anexa B).
- **Există o oportunitate pentru guvernul Moldovei de a crește simultan ratele accizelor la produsele din tutun și produsele conexe fără a încălca restricțiile regionale.** Acest lucru va duce la creșterea veniturilor la bugetul de stat, precum și la îmbunătățirea bunăstării cetățenilor prin reducerea riscurilor pe termen lung pentru viața și sănătatea lor.

Rezultatul unei revizuirii în creștere a ratelor accizelor pentru țigarete și PTÎ în Moldova în 2022 (Tabelul 5):

- **Obligația de accizare minimă (OAM) pentru țigarele cu și fără filtru ar putea fi majorată de la 45,84 euro la 48,5 euro pentru 1000 de bucăți (1.006,38 lei pentru 1.000 de țigări).**
- **Rata accizei specifice (AS) pentru PTÎ poate fi majorată de la 45,84 la 48,5 euro pentru 1000 de bucăți (1006,38 lei pentru 1000 de rezerve din tutun pentru dispozitivele de încălzire a tutunului).**
- **După exemplul Ucrainei este indicat să se stabilească pentru țigările de foi (cigarillos) o taxă minimă de accizare (OAM) la nivelul obligației de accizare minimă (OAM) pentru țigarete și PTÎ. Astfel, în 2022, rata accizei pentru țigări de foi (cigarillos) poate să rămână la nivel de 41%, dar nu mai puțin de 1006,38 lei pentru 1000 de bucăți.**
- **De asemenea, după exemplul Ucrainei, este potrivită includerea lichidelor pentru țigarele electronice în politica de accizare pentru anul 2022 cu stabilirea ratei accizei (AS) la nivel de 1,957 lei pentru 1 litru.**

Tabelul 5: Predicții estimative asupra prețurilor la produsele din tutun conform proiectelor curente de creștere a accizelor la tutun.

Produsul din tutun	Mărci	Ucraina	Moldova		Diferențe		
		2022: 54,94 EURO pt. 1000 bucăți	2022: 45,84 EURO pt. 1000 bucăți	2022: 48,5 EURO pt. 1000 bucăți	2022: 45,84 EURO pt. 1000 bucăți	2022: 48,5 EURO pt. 1000 bucăți	2021: 39,87 EURO pt. 1000 bucăți
Țigarete	Sobranie Blue	2,51	2,49	2,49	-0,8%	-0,8%	2,3%
	Parliament Aqua Blue	2,48	2,59	2,59	4,4%	4,4%	8,0%
	Marlboro Red	2,39	2,10	2,12	-12,0%	-11,3%	-9,4%
	Marlboro Gold	2,36	2,10	2,12	-10,9%	-10,3%	-8,1%
	Camel Filters	2,32	1,91	1,96	-17,7%	-15,7%	-15,2%
	Davidoff Classic	2,31	2,06	2,08	-11,0%	-10,0%	-7,6%
	Rothmans Blue	2,16	1,73	1,79	-19,9%	-16,9%	-17,5%
	Winston XS Blue	2,21	1,86	1,92	-15,6%	-13,2%	-12,2%
	L&M Loft Blue	2,13	1,81	1,88	-14,7%	-11,9%	-11,1%
	LD Amber Line	1,94	1,73	1,79	-10,7%	-7,4%	-6,8%
	Davidoff Reach	1,97	1,73	1,79	-12,2%	-8,9%	-8,6%
	Rothmans Royals Demi Silver	1,91	1,73	1,79	-9,2%	-5,9%	-5,1%
	Прима люкс RED	1,84	1,59	1,65	-13,8%	-10,3%	-10,3%
Rothmans Royals Blue	1,84	1,73	1,79	-6,1%	-2,7%	-1,4%	
PTÎ	Heets	2,38	2,02	2,09	-15,0%	-12,3%	-12,6%
	Heets Dimensions	2,54	2,26	2,33	-10,8%	-8,3%	-8,1%

Sursă: Calcule proprii.

ANEXE

Anexa A.

Tabelul A1. Principii de impozitare a articolelor de tutungerie în Ucraina și în Moldova

Impozitul	Produsul de tutun / Produsul conex		Unitate de măsură		Taxa de acciză			
	Ucraina	Moldova	Ucraina	Moldova	Ucraina		Moldova	
					2021	2022	2021	2022
Acciza pentru comerțul cu amănuntul (ACA)	Toate	Absent	%	Absent	5	5	Absent	Absent
Taxa pe valoarea adăugată (TVA)	Toate	Toate	%	%	20	20	20	20
Acciza specifică (AS)								
	Tutun brut și deșeuri de tutun (cod 2401)	Absent	UAH/1 kg	Absent	1367,71	1641,26	Absent	Absent
	Trabucuri, inclusiv trabucuri cu capetele tăiate, care conțin tutun (cod 2402100010)	Absent	UAH/1 kg	Absent	1367,71	1641,26	Absent	Absent
	Țigări de foi (cigarillos), inclusiv țigarete cu capetele (cigarillos) cu capetele tăiate, care conțin tutun (cod 2402100090)	Absent	UAH/ 1000 bucăți	Absent	1088,64	1306,37	Absent	Absent
	Țigarete fără filtru (cod 2402209010)	Țigarete, care conțin tutun fără filtru: ovale, cu lungimea de până la 70 mm, cu muștiuc, altele (cod 240220)	UAH/ 1000 bucăți	Lei/1000 bucăți	1088,64	1306,37	621	715
	Țigarete cu filtru (cod 2402209020)	Țigarete cu filtru care conțin tutun (cod 240220)	UAH/ 1000 bucăți	Lei/1000 bucăți	1088,64	1306,37	621	715
	Tutun și substituenți de tutun, altele, prelucrate industrial; tutun "omogenizat" sau "reconstituit"; extracte și esențe de tutun (cod 2403, cod 2403 99 90 10)	Tutun pentru fumat, alte tutunuri fabricate industrial și substituenți industriali ai tutunului; tutun "omogenizat" sau "reconstituit"; extracte și esențe de tutun (cod 2403, cod 240319 și 240399900)	UAH/1 kg	Lei/1 kg	1367,71	1641,26	157,8	165,7

		Tutun tăiat fin destinat rulării în țigarete (cod 240319)		Lei/1 kg			1260	1323
	Produse din tutun încălzit (produse din tutun care nu arde) (PTÎ) (cod 2403999010)	Rezerve din tutun pentru dispozitive de încălzire a tutunului (cod 240399900)	UAH/ 1000 bucăți	Lei/1000 bucăți	1456,33	1747,6	834	959
	Lichide pentru țigarele electronice (cod 3824909720)	Absent	UAH/ 1L	Absent	3000	3000	Absent	Absent
Accize ad valorem (AAV)								
	Țigarete fără filtru (cod 2402209010)	Țigarete care conțin tutun fără filtru: ovale, cu lungimea de până la 70 mm, cu muștiuc, altele (cod 240220)	%	%	12	12	13	13
	Țigarete cu filtru (cod 2402209020)	Țigarete cu filtru care conțin tutun,(cod 240220)	%	%	12	12	13	13
	Țigări de foi (cigarillos), inclusiv cigarillos cu capetele tăiate, care conțin tutun (cod 2402100090)	Trabucuri, trabucuri cu capetele tăiate și țigări de foi (cigarillos), care conțin tutun (cod 240210000)	%	%	12	12	41	41
	Absent	Trabucuri, trabucuri cu capetele tăiate și țigări de foi (cigarillos), care conțin tutun (cod 240210000)	Absent	%	Absent	Absent	41	41
	Absent	Alte trabucuri, țigări de foi 9cigarillos) și țigarete cu ubstituenți de tutun (cod 240290000)	Absent	%	Absent	Absent	41	41
Obligația de accizare minimă (OAM)								
	Țigarete fără filtru (cod 2402209010)	Țigarete care conțin tutun, fără filtru: ovale, cu lungimea de până la 70 mm, cu muștiuc, altele (cod 240220)	UAH/ 1000 bucăți	Lei/1000 bucăți	1456,33	1747,6	834	959
	Țigarete cu filtru (cod 2402209020)	Țigarete cu filtru care conțin tutun (cod 240220)	UAH/ 1000 bucăți	Lei/1000 bucăți	1456,33	1747,6	834	959
	Țigări de foi (cigarillos), inclusiv cigarillos cu capetele tăiate, care conțin tutun (cod 2402100090)	Absent	UAH/ 1000 bucăți	Absent	1456,33, dar nu mai puțin de 1367,71 UAH/1 kg	1747,6,dar nu mai puțin de 1641,26 UAH/1kg	Absent	Absent

Anexa B.

Tabelul B1. Structurarea prețurilor la produsele din tutun în Ucraina și în Moldova, EURO, 2021

Produsul din tutun	Marca	Ucraina						Moldova					
		Preț	CNIP	TV	AT	TVA	ACA	Preț	CNIP	TV	AT	TVA	ACA
Țigărete	Sobranie Blue	2,31	0,88	0,00	0,95	0,39	0,11	2,36	1,01	0,06	0,90	0,39	0,00
	Parliament Aqua Blue	2,28	0,86	0,00	0,94	0,41	0,11	2,46	1,07	0,06	0,91	0,41	0,00
	Marlboro Red	2,18	0,80	0,00	0,93	0,33	0,10	1,98	0,74	0,06	0,85	0,33	0,00
	Marlboro Gold	2,15	0,78	0,00	0,93	0,33	0,10	1,98	0,74	0,06	0,85	0,33	0,00
	Camel Filters	2,10	0,74	0,00	0,92	0,30	0,10	1,78	0,60	0,06	0,83	0,30	0,00
	Davidoff Classic	2,09	0,73	0,00	0,92	0,32	0,10	1,93	0,70	0,06	0,84	0,32	0,00
	Rothmans Blue	1,93	0,61	0,00	0,92	0,27	0,09	1,59	0,46	0,06	0,80	0,27	0,00
	Winston XS Blue	1,98	0,65	0,00	0,92	0,29	0,09	1,73	0,57	0,06	0,82	0,29	0,00
	L&M Loft Blue	1,90	0,59	0,00	0,92	0,28	0,09	1,69	0,53	0,06	0,81	0,28	0,00
	Bond	1,83	0,54	0,00	0,92	0,22	0,09	1,35	0,27	0,06	0,80	0,22	0,00
	LD Amber Line	1,71	0,44	0,00	0,92	0,27	0,08	1,59	0,46	0,06	0,80	0,27	0,00
	Davidoff Reach	1,74	0,46	0,00	0,92	0,27	0,08	1,59	0,46	0,06	0,80	0,27	0,00
	Rothmans Royals Demi Silver	1,68	0,41	0,00	0,92	0,27	0,08	1,59	0,46	0,06	0,80	0,27	0,00
	Prima lux RED	1,61	0,36	0,00	0,92	0,24	0,08	1,45	0,35	0,06	0,80	0,24	0,00
	Rothmans Royals Blue	1,61	0,36	0,00	0,92	0,27	0,08	1,59	0,46	0,06	0,80	0,27	0,00
PTÎ	Heets	2,15	0,47	0,32	0,92	0,34	0,10	1,88	0,67	0,10	0,80	0,31	0,00
	Heets Dimensions	2,31	0,60	0,32	0,92	0,37	0,11	2,12	0,84	0,13	0,80	0,35	0,00
Țigări de foi (cigarillos)	Clubmaster Mini Brown	10,12	5,63	0,56	1,84	1,61	0,48	7,71	2,02	1,25	3,16	1,29	0,00
	Handelsgold Blond	4,11	2,26	0,23	0,62	0,62	0,20	1,93	0,50	0,31	0,79	0,32	0,00
	Light Seniorita Vanilla	7,59	4,14	0,41	1,17	1,14	0,36	2,41	0,40	0,62	0,99	0,40	0,00

Sursa: Calcule proprii.

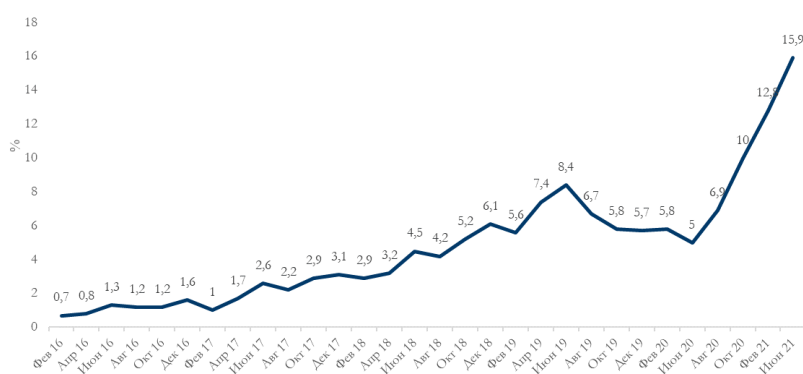
Anexa C. Comerțul ilicit cu produse din tutun în Ucraina.

Politica de stat a Ucrainei privind controlul tutunului se caracterizează prin două tendințe. Prima este cea a unui curs de creștere sistematică a accizelor la produsele din tutun. Conform programului cronologic aprobat în Codul fiscal al Ucrainei, acciza minimă la țigarete și PTÎ va crește cu 20% în următorii 4 ani, iar în 2025 va ajunge la peste 90 de euro pentru 1000 de țigarete/rezerve din tutun pentru dispozitive de încălzire a tutunului.

A doua tendință este cea a unui control administrativ slab asupra comerțului ilicit cu produse din tutun, în special cu țigarete. Practica vânzării produselor din tutun fără licență este una destul de răspândită. Cele mai multe dintre aceste activități sunt desfășurate de vânzătorii ambulanți, care oferă țigarete la prețuri semnificativ mai mici decât cele practicate de unitățile de comerț autorizate. Printre țigaretile vândute ilegal, predomină cele produse în Ucraina pentru regimul duty-free, precum și cele de contrabandă (în principal din teritoriile ocupate de Rusia în regiunile Donețk și Lugansk, Belarus și Moldova).

Figura C1 reflectă piața țigărilor ilegale în perioada 2016-2021. Potrivit Kantar Ucraina, între 2016 și 2021, ponderea vânzărilor ilicite de tutun în Ucraina a crescut semnificativ. Dacă în perioada 2016-2017 comerțul ilicit nu reprezenta o problemă semnificativă și se situa la nivelul a câtorva procente, de la începutul majorării accizelor, acesta a crescut, ajungând la 8,4% în 2019. Creșterea pieței tenebre a continuat în a doua jumătate a anului 2020 și în 2021, ca urmare a majorării accizelor și a măsurilor ineficiente împotriva comercianților cu amănuntul fără licență.

Figura C1. Ponderea comerțului ilicit pe piața tutunului din Ucraina

Sursa: Kantar Ukraine